

Programma 4 Natuur en milieu

Provincie Noord-Brabant

Algemene voortgang van het programma

Het programma ligt grotendeels op koers. In de afgelopen tijd is voortvarend doorgewerkt aan de planvorming, grondverwerving en realisatie van het Natuurnetwerk Brabant en het herstel van N2000-gebieden. Zo hebben PS op 11 juni het provinciaal inpassingsplan Tongelreep vastgesteld en is in de projecten Peelvenen en Westelijke Langstraat de uitvoering van start gegaan.

De uitvoering van het natuurbeleid gebeurt steeds meer in samenhang met andere opgaven: de gebiedsgerichte aanpak van de groene en blauwe opgaven. Op 28 mei zijn PS hierover geïnformeerd tijdens een themabijeenkomst. In circa 150 gebieden in Noord-Brabant wordt gewerkt aan de uitvoering van de groene en blauwe opgaven. In en rondom 17 van deze gebieden komen veel opgaven nauw samen. Het gaat hier om 14 stikstofgevoelige Natura2000-gebieden en om 3 gebieden met een grote klimaatopgave. In het merendeel van deze 17 gebieden zijn verkenningen gestart die leiden tot een gezamenlijk koersdocument.

GS hebben voor de periode 2021–2023 een aanvraag van € 70 miljoen ingediend bij het Rijk voor een specifieke uitkering van het Uitvoeringsprogramma Natuur. Met dat budget kan de provincie maatregelen uitvoeren die bijdragen aan het versnellen en intensiveren van het herstel van de stikstofgevoelige Natura2000-gebieden. Dit zijn extra maatregelen in en om de stikstofgevoelige N2000-gebieden, zoals het herstellen van de systemen van bodem en water, het verbeteren van het Natuurnetwerk Brabant (NNB), een andere manier van landbouw bedrijven in de randen van de gebieden en het gezonder maken en verder aanleggen van bossen. Deze maatregelen passen in de aanpak van de stikstofproblematiek voor Natura2000, zoals de Spoedwet aanpak stikstof van provincies vraagt. Daarnaast wordt voor deze periode bijna € 10 miljoen door het Rijk gereserveerd voor Brabant voor compensatie van bos dat in het kader van Natura2000-herstel vanaf 2017 is gekapt.

PS zijn geïnformeerd over de toestand van de Brabantse natuur. Dit gebeurt eenmaal per 4 jaar. In de Brabantse natuur zijn zowel positieve als negatieve ontwikkelingen te zien. Waar (herstel)maatregelen worden genomen zijn positieve ontwikkelingen zichtbaar. Per saldo is de trend echter nog steeds dalende. Dit ondanks het gevoerde beleid om het NNB groter te maken en te verbinden, herstelmaatregelen te nemen in de N2000-gebieden en leefgebieden van kwetsbare soorten te versterken. De hierbij behaalde successen worden zichtbaar, maar nog zijn nog niet voldoende om de afname die sinds medio vorige eeuw heeft plaatsgevonden te keren.

Bij de vergunningverlening gebiedsbescherming Wet Natuurbescherming (Stikstof) is de werkvoorraad nog steeds groot, maar wel dalend. Juni 2021 bedraagt dit 725 aanvragen, waarvan er 600 niet meer vergunningsplichtig zijn als gevolg van de uitspraak Logtsebaan over Intern Salderen. Deze worden versneld afgehandeld. In het vierde kwartaal starten wij met het legaliseren van de Pas meldingen. In mei 2021 is het beleidskader gezondheid naar PS hebben gezonden, waarin wij op hebben genomen hoe de provincie haar rolnemings ziet ten opzichte van gezondheid en hoe wij bij willen dragen aan de ambitie van 3 gezonde levensjaren erbij voor iedere Brabander in 2030.

De uitvoering van de Uitvoeringsagenda Schone Lucht Akkoord is gestart. We hebben een positief besluit ontvangen op al onze aanvragen (maximaal vijf was toegestaan) voor Rijkscofinanciering van projecten vanuit de Specifieke Uitkering SLA. De opdrachten voor de roulerende meetpunten en het RIVM-ankermeetpunt zijn opgesteld. Op geluidshinder zijn een aantal wettelijke saneringstrajecten uitgevoerd; de aanschrijving voor presanering vooruitlopend op de omgevingswet bij een aantal provinciale wegen staat in de startblokken. We hebben daarnaast de beoordeling van externe veiligheid bij nieuwbouw bij luchthavens van regionaal belang herijkt.

Gevolgen corona

Corona had tot en met de zomerperiode een negatieve invloed op de voortgang van de werkzaamheden en specifiek op de voortgang van gebiedsprocessen. Zo was het minder goed mogelijk om in het gebied schetssessies en voorlichtingsavonden te houden. Corona heeft ook impact op het werk van de omgevingsdiensten. Vergunningverlening vindt plaats op afstand, het toezicht wordt gedaan met

inachtneming van de landelijke maatregelen. Eerdere ervaringen met administratief toezicht worden ook na Corona doorgevoerd.

Wat willen we bereiken?

Realisatie van een robuust en samenhangend natuurnetwerk

Indicator:

- In 2027 is het robuuste en samenhangende natuurnetwerk gerealiseerd

Stand van zaken

Omdat het tempo van realisatie te laag is om in 2027 het natuurnetwerk te realiseren, zijn diverse versnellingsacties ingezet. Zo hebben we in 2020 programmeringsafspraken met drie waterschappen en drie terrein behorende organisaties (TBO's) in samenwerkingsovereenkomsten vastgelegd. Met de TBO's is afgesproken dat zij 3.000 ha verwerven en in eindbeheer nemen. We hebben voortgangsgesprekken gevoerd met de 6 bovengenoemde partners en met 15 overige trekkers van natuurprojecten. Uit de opgehaalde informatie blijkt dat in alle gebieden gesprekken worden gevoerd met grondeigenaren. Partners geven de boodschap af dat grondverwerving op vrijwillige basis niet overal tot de gewenste resultaten leidt. Er moet door alle partijen maximaal ingezet worden op het tijdig realiseren van het natuurnetwerk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Realisatie Natuurnetwerk Brabant: grondverwerving / functieverandering

Indicator	Opgave	2021	2022	2023	2024	2025
	2012 t/m 2027					t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	9.600	5.000	6.000	7.000	8.200	9.600

Kwaliteit

Realisatie Natuurnetwerk Brabant: inrichting

Indicator	Opgave	2021	2022	2023	2024	2025
	2012 t/m 2027					t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	15.200	6.500	7.500	9.000	10.500	15.200

Kwaliteit

De geplande cumulatieve realisatie van 7.000 hectares wordt niet gehaald in 2021 omdat er voorgaande jaren minder is aangevraagd bij het GOB en omdat enkele grote projecten (zoals Peelvenen en Westelijke Langstraat) vertraging oplopen in de uitvoering. De planning is hierop aangepast door de streefwaarde van 2021 aan te passen van 7.000 naar 6.500 hectares en de meerjarenplanning te actualiseren. De totale opgave tot en met 2027 blijft ongewijzigd.

Realisatie ecologische verbindingzones

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2021	2022	2023	2024	2025 t/m 2027
Gerealiseerde ha (cumulatief)	1.325	125	185	335	585	1.325

Kwaliteit

De actualisatie van de EVZ opgave is 12 maart 2021 door de Staten vastgesteld. De opgave is bijgesteld naar 1.325 ha.

Beheer van het Natuurnetwerk Brabant

Indicator	Opgave 2012 t/m 2027	2021	2022	2023	2024	2025 t/m 2027
Beheerde ha via de Subsidiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel natuurbeheer (cumulatief)	90.200	82.500	83.000	84.000	85.500	90.200

Kwaliteit

De geplande cumulatieve realisatie van 83.000 ha wordt niet gehaald in 2021. Omdat er minder hectares zijn ingericht in voorgaande jaren is er ook minder beheer subsidie aangevraagd voor 2021. De bovenstaande planning is hierop aangepast door de streefwaarde in 2021 aan te passen van 83.000 naar 82.500 hectares en de meerjarige planning in lijn te brengen met de verwachte groei van inrichting.

Wat willen we bereiken?

Herstel van de biodiversiteit

Indicatoren:

- In 2030 is de afname van de biodiversiteit naar een positieve trend omgebogen

Stand van zaken

In 2021 worden verdere stappen gezet om de biodiversiteit te herstellen en de afname naar een positieve trend om te buigen. Zo wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het agrarisch natuur- en landschapsbeheer, wordt de bossenstrategie uitgewerkt in een uitvoeringsagenda, worden herstelmaatregelen in de Natura-2000 gebieden uitgevoerd en in de overige leefgebieden daarbuiten die voor de diverse kwetsbare soorten zijn vastgesteld. Aanvullend daarop wordt gewerkt aan extra maatregelen waarvoor in het kader van het Landelijk Programma Natuur extra rijksmiddelen beschikbaar worden gesteld. Dit voorjaar is daarvoor een SPUK aangevraagd bij het rijk voor de komende drie jaar.

Dit voorjaar is tevens een monitoringsrapportage (toestand van de Brabantse natuur) opgesteld waarin de trend van de biodiversiteit in Brabant t/m 2020 wordt gepresenteerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer

Indicator	2021	2022	2023	2024
Beheerde ha via de Subdiestelsel Natuur en Landschap – onderdeel agrarisch natuurbeheer	4.252 - 4.889	4.252 - 4.889	4.252 - 4.889	4.252 - 4.889

Kwaliteit

De gerealiseerde oppervlakte in 2021 betreft ten minste 4.252 ha en maximaal 4.889 ha, conform de beschikkingen die aan de agrarische natuurcollectieven een bandbreedte voor realisatie meegeven. Verwacht wordt dat deze oppervlakte in 2021 dicht bij het maximum zal liggen. De eind 2020 afgegeven herbeschikkingen waaraan oppervlakte voor blauwe diensten is toegevoegd, zijn verwerkt in dit overzicht en hebben een looptijd van 6 jaar. Het nieuwe EU-Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (via het Nationaal Strategisch Plan) zal mogelijk nog veranderingen aanbrengen op het Agrarisch natuurbeheer voor de periode vanaf 2023.

Bosuitbreiding en bosvorming

Indicator	2021	2022	2023	2024
In uitvoering genomen ha bosuitbreiding (cumulatief)	500	1.500	2.500	3.500

Kwaliteit

In het Bestuursakkoord is opgenomen om in deze bestuursperiode een begin te maken met de aanplant van 2.500 ha bos.

Gebiedsgerichte aanpak groene en blauwe opgaven

Indicator	2021	2022	2023	2024
GGA-verkenning voor de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden	Afgerond			

Kwaliteit

Uitvoeren herstelmaatregelen in N2000-gebieden

Indicator	2021	2022	2023	2024
Aantal uitgevoerde maatregelen (cumulatief)	393	400	pm1	pm1

pm1: afhankelijk van de invulling van de 2e fase N2000-herstelmaatregelen

Kwaliteit

De uitvoering van een klein aantal herstelmaatregelen in complexe gebiedsprocessen start in 2021 en wordt in 2022 opgeleverd.

Uitvoeren inrichtingsmaatregelen in leefgebieden

Indicator	2021	2022	2023	2024
Gerealiseerde ha (cumulatief)	2.000	3.000	4.000	pm

Kwaliteit

Wat willen we bereiken?

Versterking van de kwaliteit van het Brabantse landschap

Indicatoren:

- In 2030 zijn de waardevolle cultuurhistorische landschappen in Brabant behouden en waar mogelijk versterkt

Stand van zaken

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatregelen die de karakteristieke Brabantse landschappen versterken

Indicator	2021	2022	2023	2024
Gerealiseerde ha via de stimuleringsregeling Landschap en de subsidieregeling voor de aanleg van landschapselementen en het herstel van cultuurhistorische landschapselementen	15 ha	15 ha	15 ha	15 ha

Beheerde ha via de stimuleringsregeling Landschap	450 ha	450 ha	450 ha	450 ha
---	-----------	-----------	-----------	-----------

Kwaliteit

Wat willen we bereiken?

Verankering van de natuur in de samenleving

Indicator:

- In 2022 investeren meer Brabantse burgers en ondernemers in hun groene leefomgeving

Stand van zaken

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatregelen die de verankering van de natuur in de samenleving versterken

Prestaties/maatregelen	Indicator	2021	2022	2023	2024
Ondernemers en burgers die investeren in hun groene leefomgeving	Aantal uitgevoerde maatregelen/initiatieven	35	35	pm	pm

Kwaliteit

Wat willen we bereiken?

Milieu. Continue verbetering van de luchtkwaliteit en vermindering van de geluid-, geur- en lichthinder

Indicator:

- In 2030 is de luchtkwaliteit verbeterd en de geluidsoverlast verminderd

Stand van zaken

Wat gaan we daarvoor doen?

Beperken van geluidsoverlast voor Brabanders

Indicator	2021	2022	2023	2024
Aantal resterende woningen dat in aanmerking komt voor sanering	5.400	5.000	4.600	4.200

Kwaliteit

Kiezen voor schone lucht in provinciale projecten

De provincie participeert in uiteenlopende projecten met effect op de buitenlucht. Ambitie is om te zorgen dat projecten waar wij als provincie in participeren tenminste gelijkblijvende en bij voorkeur positieve effecten hebben op de luchtkwaliteit. Daarom hebben we in 2020 het Schone Lucht Akkoord ondertekend. In 2021 zullen we stappen zetten om de ambities en afspraken uit het Schone Lucht Akkoord verder te implementeren. Conform de vastgestelde Uitvoeringsagenda Schone Lucht Akkoord dragen we bij aan de landelijke doelstelling van 50% gezondheidswinst uit binnenlandse bronnen in 2030 ten opzichte van 2016.

Kwaliteit

Stevige monitoring kwaliteit van de leefomgeving

Kwaliteit

Terugdringen ernst en cumulatie van milieubelasting

Indicator	2021	2022	2023	2024
Rapport verkenning hotspots Brabant	1			
Plan van aanpak hotspots		1		

Kwaliteit

Wat willen we bereiken?

Gezondheid

Voor de zomer van 2021 zal het beleidskader gezondheid naar PS worden gezonden. Dit betreft een horizontaal beleidskader die verbindend en agenderend werkt voor de provinciale inzet op het gebied van gezondheid.

Stand van zaken

Wat gaan we daarvoor doen?

Opstellen van uitvoeringsagenda, die invulling geeft aan rolneming van provincie.

Kwaliteit

Wat willen we bereiken?

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) leveren een bijdrage aan een gezonde fysieke leefomgeving en daarmee een bijdrage aan een goed werk- en leefklimaat.

Indicator:

- De uitvoering VTH voldoet aan de beleidskaders uit de opgaven Natuur, Water en Milieu

Stand van zaken

Wat gaan we daarvoor doen?

De vergunningverlening, toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit

Prestaties/maatregelen	Indicator	2020	2021	2022	2023
De vergunningverlening voldoet aan de gestelde generieke kwaliteitsdoelstellingen van rechtmatigheid en kwaliteit	Aantal vergunningverleningsprocedures waarin gebruik wordt gemaakt van de Wet dwangsom	<1%	<1%	<1%	<1%
	Aantal van rechtswege verleende vergunningen a.g.v. late of geen reactie bestuursorgaan (lex silencio positivo)	0	0	0	0
	Beschikkingen zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld – norm 90%	90%	90%	90%	90%
Toezicht en handhaving voldoen aan de gestelde generieke kwaliteitseisen	Handhavingsbeschikkingen blijven in stand na gerechtelijke toetsing	90%	90%	90%	90%
	Mate van spontane naleving (na eerste controles)	60%	60%	60%	60%

Kwaliteit

Ontwikkelingen en onzekerheden

* Er wordt gewerkt aan een nieuw Beleidskader Natuur dat in 2022 aan de Staten wordt voorgelegd. Onderdeel hiervan is een evaluatie van de beleidsvisie Brabant Uitnodigend Groen. Deze evaluatie wordt dit najaar naar de Staten gestuurd. Eind dit jaar is er een themabijeenkomst gepland waarin PS worden geïnformeerd over het nieuwe Beleidskader Natuur.

* Er moet maximaal ingezet worden door alle partijen op de realisatie van het natuurnetwerk in 2027, maar het is nog onzeker of de ingezette versnellingsacties het gewenst effect hebben. Dit zal verder uitgewerkt worden in het nieuwe Beleidskader Natuur (2022). De subsidie aanvragen voor verwerving, inrichting en EVZ's laten zich moeilijk ramen. Bij de slotwijziging wordt inzicht gegeven in de afgegeven beschikkingen door de GOB BV, wat kan leiden tot aanpassingen van de ramingen voor 2021.

* Als de beschikking van het rijk is ontvangen voor de specifieke uitkering voor het landelijk uitvoeringsprogramma natuur worden deze bedragen geraamd en bij de slotwijziging verwerkt. De verwachting is dat dit jaar nog de eerste beschikkingen aan de partners die de herstel maatregelen gaan uitvoeren worden gegeven.

* De uitvoering van de nieuwe stimuleringsregeling Landschap loopt goed. Veel aanvragen zijn al binnen gekomen en er worden er ook nog veel verwacht later dit jaar. Of deze allemaal nog in 2021 beschikbaar kunnen worden is onzeker. Bij slotwijziging wordt bekeken of een deel van het geraamde bedrag voor 2021 moet doorschuiven naar 2022.

* De invoering van de Omgevingswet en de ontwikkelingen in het Stikstofdossier bieden kansen, maar leiden ook tot risico's, onzekerheden en onduidelijkheid voor het natuurbeleid en de uitvoering van VTH.

* Voor VTH spelen de volgende onzekerheden en onduidelijkheden:

- o Door de gerechtelijke uitspraak Logtsebaan vervalt de vergunningplicht deels en moeten PAS-meldingen worden gelegaliseerd. Dit heeft ook belangrijke financiële gevolgen. De extra incidentele kosten worden opgevangen binnen het VTH-programma.

- o De invoering van de Omgevingswet leidt tot extra kosten, maar geeft tegelijkertijd de mogelijkheid om milieulegates te heffen.

- o In beide dossiers worden de incidentele tegenvallers opgevangen binnen de Egalisatiereserve VTH. De egalisatiereserve komt daardoor onder druk te staan, met het risico dat toekomstige afwijkingen niet opgevangen kunnen worden door de egalisatiereserve. De egalisatiereserve dient de jaarlijkse afwijkingen in opdrachtverlening en legesinkomsten op te vangen. Daarnaast brengt de financiële positie van de omgevingsdiensten ook financiële risico's met zich mee. Als daartoe aanleiding is worden PS in positie gebracht.

* Beperken geluidsoverlast. De aanschrijvingen voor sanering van woningen zijn gekoppeld aan groot onderhoud van provinciale wegen. De realisatieplanning is daarmee afhankelijk van de onderhoudsplanning rondom provinciale wegen. De omvang van de pre-saneringsopgave is daarnaast afhankelijk van de keuze van gemeenten om de bevoegdheid voor geluidssaneringen voor woningen langs provinciale wegen al vooruitlopend op de omgevingswet over te dragen naar de provincie.

* Terugdringen ernst en cumulatieve milieubelasting. De timing van oplevering van het rapport met de verkenning naar hotspots is afhankelijk van de timing van oplevering van de RIVM-verkenning binnen het Schone Lucht Akkoord naar hoogst blootgestelde gebieden.

Financieel overzicht

Bedragen x € 1.000	Begroting t/m wijz. 2	Wijziging 3	begroting t/m wijz. 3
Lasten	147.941	7.210	155.151
Baten	11.426	2.189	13.615
saldo baten en lasten	-136.515	-5.022	-141.537

Specificatie besluitvorming

Specificatie besluitvorming vindt u hier.